

Zbigniew Cybulski

Considerat el director polonès més seminal, responsable de liderar l'"escola polonesa" de direcció, reconegut després del desgel polític de 1956. BIOGRAFIA DE L'ENCICLOPÈDIA DEL CINEMA DE LEONARD MALTIN.

Un dels directors més importants del'Europa del'Est i del món, Wajda ha narrat els canvis polítics i socials de la seva Polònia natal amb sensibilitat i passió.

Wajda es va unir a la resistència polonesa quan era només un adolescent durant la Segona Guerra Mundial, després va estudiar pintura i, eventualment, va assistir a l'Escola Estatal de Cinema de Lodz. Va fer d'assistent del veterà director polonès Aleksander Ford abans de rodar la seva primera pel·lícula, *A generation* (1954), sobre la resistència polonesa. A aquesta, va seguir *Kanal* (1956) i *Ashes and diamonds* (1958), que conformen una remarcable trilogia sobre els efectes de la Segona Guerra Mundial a Polònia, i que li donaren reconeixament internacional. També varen convertir en estrella l'actor Zbigniew Cybulski, el James Dean polonès, que va morir el 1967 i va esdevenir focus de la posterior pel·lícula de Wajda, *Everything for sale* (1968). *Ashes and diamonds* també li va proporcionar el seu primer xoc amb el go-

Man of iron va guanyar la Palma d'Or a Cannes i va ser nominada als Oscar a la millor pel·lícula en llengua no anglesa, però per culpa de la caiguda del govern polonès, Wajda va haver d'anar a França a rodar la seva següent obra, *Danton* (1982),

vern polonès, que va retardar l'exhibició del film per descriure l'assassinat d'un secretari comarcal comunista.

Wajda va continuar girant una mirada crítica sobre la futilitat de la guerra a *Lotna* (1959), i sobre la joventut contemporània a *The innocent sorcerers* (1960), també retardada per les autoritats governamentals i amb llicència d'exhibició limitada.

Després de l'adaptació de la novel·la russa *Siberian Lady Macbeth* (1962), Wajda va examinar la inutilitat de la batalla a films històrics com *Ashes* (1965), *Gates of paradise* (1967), i *Landscape after battle* (1970).

També va dirigir molts telefilms i obres de teatre – sobretot d'autors estrangers – durant els anys 60 i 70, incloent-hi la internacionalment lloada *The possessed*, que va representar a Yale el 1974.

Durant els anys 70, Wajda va portar un número notable d'obres literàries a la pantalla, com *The birch wood* (1970), *The wedding* (1972), *Land of promise* (1975) i *The young ladies of Wilko* (1979). També va dirigir l'inimitable John Gielgud a *The orchestra conductor* (1980).

Va guanyar la seva gran fama amb les pel·lícules *Man of marble* (1976) i *Man of iron* (1981), un examen èpic del xoc entre l'individu i l'estat a la Polònia de la postguerra, que Wajda havia volgut dirigir durant anys. *Man of marble* tracta dels esforços d'una jove directora per treure l'entrellat de la vida d'un heroi treballador caigut en desgràcia els anys 50. *Man of iron* ens descobreix la directora casada amb el fill del treballador esmentat i segueix el naixement del moviment polonès Solidaritat. *Man of iron* va guanyar la Palma d'Or a Cannes i va ser nominada als Oscar a la millor pel·lícula en llengua no anglesa, però per culpa de la caiguda del govern polonès, Wajda va haver d'anar a França a rodar la seva següent obra, *Danton* (1982), que va protagonitzar Gerard Depardieu i que fa un pa-

ralelisme amb la situació política de la seva terra natal.

Durant els anys posteriors, Wajda va haver d'enfrontar-se a les mesures restrictives del govern, fins i tot a la dissolució del seu propi grup de cinema, **STUDIO X**, l'any 1983, i va continuar fent pel·lícules com *A love in Germany* (1984) i *The possessed* (1987) abans dels darrers canvis polítics dels països del Bloc de l'Est. El 1989, Wajda fou elegit candidat per Solidaritat al Parlament Polonès.

Director-filmografia

Wyrok na Franciszka Klosa (2000) (TV)
Pan Tadeusz (1999)
Panna Nikt (1996)
Wielki tydzień (1995)
Nastasja (1994)
Pierscionek z orlem w koronie (1993)
Korczak (1990)
Français vus par..., Les (1988) (TV)
Possédés, Les (1988)
Kronika wypadków miłosnych (1986)
Liebe in Deutschland, Eine (1983)
Danton (1982)
Człowiek z zelaza (1981)
"Z biegiem lat, z biegiem dni..." (1980) TV Series
'Pogoda domu niechaj będzie z Toba...' (1979)
Bez znieczulenia (1979)
Dyrygent (1979)
Panny z Wilka (1979)
Zaproszenie do wnętrza (1978)
Człowiek z marmuru (1977)
Umarla klasa (1977) (TV)
Smuga cienia (1976)
Ziemia obiecana (1974)
Pilatus und andere - ein Film für Karfreitag (1972) (TV)
Wesele (1972)
Brzezina (1970)
Krajobraz po bitwie (1970)
Polowanie na muchy (1969)
Wszystko na sprzedaż (1969)
Przekładaniec (1968) (TV)
Vrata raja (1967)
Popioły (1966)
Amour à vingt ans, L' (1962)

(episodi "Miłosc dwudziestolatków")

Samson (1961/I)
Sibirska Ledi Magbet (1961)
Niewinni czarodzieje (1960)
Lotna (1959)
Popiół i diament (1958)
Kanal (1957)
Ide do słonca (1955)
Pokolenie (1955)
Kiedy ty spisz (1952)
Ceramika ilzecka (1951)
Zły Chłopie (1950)

Filmografia com a escriptor

Wyrok na Franciszka Klosa (2000) TV
Pan Tadeusz (1999)
Wielki tydzień (1995)
Nastasja (1994)
Pierscionek z orlem w koronie (1993)
Possédés, Les (1988)
Kronika wypadków miłosnych (1986)
Liebe in Deutschland, Eine (1983)
Danton (1982)
Bez znieczulenia (1979)
Zaproszenie do wnętrza (1978)
Smuga cienia (1976)
Ziemia obiecana (1974)
Brzezina (1970)
Krajobraz po bitwie (1970)
Wszystko na sprzedaż (1969)
Vrata raja (1967)
Samson (1961/I)
Lotna (1959)
Popiół i diament (1958)
Trzy opowiesci (1953)
Zły chłopiec (1950)

Actor - filmografia

In the Shadow of Hollywood (2000) .... ell mateix
Bez znieczulenia (1979)

Assistent Director

Piatka zulicy Barskiej (1954) ■